

Versiune anonimată

Traducere

C-54/23 – 1

Cauza C-54/23

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

3 februarie 2023

Instanța de trimitere:

Bundesgerichtshof (Germania)

Data deciziei de trimitere:

10 ianuarie 2023

Reclamant:

WY

Pârâte:

Laudamotion GmbH

Ryanair DAC

BUNDESGERICHTSHOF

ORDONANȚĂ

[*omissis*]

[*omissis*]:

10 ianuarie 2023

[*omissis*]

în litigiul dintre

WY, [*omissis*] Düsseldorf,

- recurent-reclamant,

[*omissis*]

și

1. Laudamotion GmbH, [*omissis*] Schwechat (Austria),

intimată-pârâtă,

2. Ryanair DAC, [*omissis*] Dublin (Irlanda),

- pârâtă -

[*omissis*]

În ședința din 10 ianuarie 2023 [*omissis*], Camera a X-a civilă a Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania)

a dispus:

Suspendă procedura.

Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul articolului 267 TFUE, următoarea întrebare preliminară cu privire la interpretarea Regulamentului (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91 (JO 2004, L 46, p. 1, Ediție specială, 07/vol. 12, p. 218, rectificare în JO 2016, L 94, p. 17) (denumit în continuare „Regulamentul privind drepturile pasagerilor” sau „regulamentul”):

- 1) Un drept la compensație pentru o întârziere de cel puțin trei ore a zborului, în sensul articolelor 5, 6 și 7 din regulament, este în general exclus atunci când, în caz de întârziere prelungită iminentă, pasagerul utilizează un zbor de înlocuire rezervat de el însuși, ajungând astfel la destinația finală cu o întârziere de mai puțin de trei ore sau, în această situație, un drept la compensație poate fi, în orice caz, luat în considerare dacă înainte de momentul-limită la care pasagerul trebuie să se prezinte la înregistrare există deja indicii suficiente de sigure că la destinația finală va exista o întârziere de cel puțin trei ore?
- 2) În cazul în care la prima întrebare trebuie să se răspundă în acest din urmă sens: în situația menționată, dreptul la compensație pentru o întârziere de cel puțin trei ore a zborului, în sensul articolelor 5, 6 și 7 din regulament, presupune ca pasagerul să se prezinte la timp pentru înregistrare în sensul articolului 3 alineatul (2) litera (a) din regulament?

Motive:

- 1 I.Reclamantul solicită primei pârâte plata unei compensații în temeiul Regulamentului (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91 (JO 2004, L 46, p. 1, Ediție specială, 07/vol. 12, p. 218, rectificare în JO 2016, L 94, p. 17).
- 2 Reclamantul a rezervat la a doua pârâtă un zbor de la Düsseldorf la Palma de Mallorca și retur. Prima pârâtă a fost operator efectiv de transport aerian. Zborul de plecare a fost programat la 31 octombrie 2019. Plecarea a fost întârziată cu șase ore. Pârătele nu au oferit reclamantului un zbor de înlocuire cu o oră de plecare anterioară. Din cauza unei întâlniri la destinație, reclamantul și-a rezervat singur un zbor de înlocuire și a ajuns la Palma cu o întârziere de mai puțin de trei ore.
- 3 Reclamantul a susținut că s-a prezentat la timp la înregistrare și că, în acel loc, a fost informat de prima pârâtă cu privire la întârziere.
- 4 Reclamantul a formulat împotriva primei pârâte o cerere de plată a unei compensații în cuantum de 250 de euro, precum și rambursarea onorariilor de avocat din faza precontencioasă și, împotriva celei de a doua pârâte, prin intermediul unei acțiuni în eșalonare, o cerere de informare cu privire la cuantumul taxelor care nu au devenit exigibile și de plată a sumei rezultate din această informare. Prin intermediul unei hotărâri parțiale, Amtsgericht (Tribunalul Districtual) a obligat a doua pârâtă să furnizeze informații și a respins acțiunea introdusă împotriva primei pârâte.
- 5 Instanța de apel a respins apelul formulat de reclamant împotriva respingerii în parte a cererii. Prin admiterea recursului de către instanța de apel, reclamantul își menține cererea formulată în primă instanță împotriva primei pârâte. Aceasta din urmă solicită respingerea recursului.
- 6 II. Instanța de apel a considerat că prima pârâtă nu este obligată să plătească o compensație în sensul articolului 5 alineatul (1) litera (c) și al articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul privind drepturile pasagerilor, deși zborul efectuat de ea a avut o întârziere la sosire de peste trei ore. Astfel, reclamantul nu s-ar fi îmbarcat pentru acest zbor și ar fi ajuns la destinația finală cu o întârziere de mai puțin de trei ore. Împrejurarea că reclamantul și-a procurat singur zborul de înlocuire ar fi irelevantă. Reclamantul nu ar fi nici într-o situație mai puțin favorabilă decât în cazul în care ar fi utilizat zborul efectuat de prima pârâtă. În condițiile prevăzute la articolul 280 alineatul (1), la articolul 281 alineatele (1) și (3), precum și la articolul 281 din Bürgerliches Gesetzbuch [Codul civil, denumit în continuare „BGB”], el ar putea să solicite rambursarea cheltuielilor suportate pentru transportul alternativ rezervat de el însuși.

- 7 III. Soluționarea recursului depinde de interpretarea articolului 3 alineatul (2), a articolului 5 alineatul (1) litera (c) și a articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul privind drepturile pasagerilor.
- 8 1. Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, un pasager are dreptul la compensația prevăzută la articolul 5 alineatul (1) litera (c) coroborat cu articolul 7 alineatul (1) din regulament în cazul în care suferă o pierdere de timp de trei sau mai multe ore la sosirea la destinația finală (a se vedea printre altele Hotărârea din 19 noiembrie 2009, *Sturgeon*, C-402/07 și C-432/07, [omissis] punctele 61 și 69, Hotărârea din 23 octombrie 2012, *Nelson și alții*, C-581/10 și C-629/10, [omissis] punctul 37, și Ordonanța din 12 noiembrie 2020, *KLM*, C-367/20, [omissis] punctul 27).
- 9 2. Pornind de la această premisă, se poate spune că nu este datorată o compensație atunci când, în caz de întârziere prelungită iminentă, pasagerul utilizează un zbor de înlocuire rezervat de el însuși, ajungând astfel la destinația finală cu o întârziere de mai puțin de trei ore.
- 10 a) Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție, pasagerii care solicită o compensație pentru o întârziere prelungită nu sunt, în principiu, obligați să dovedească, prin intermediul cărții de îmbarcare, că au fost prezenți la înregistrarea pentru zborul respectiv; cu toate acestea, situația poate fi diferită în cazul în care se demonstrează că acești pasageri nu au fost transportați cu zborul întârziat (Ordonanța din 24 octombrie 2019, *easyJet Airline*, C-756/18, [omissis] punctele 33 și 34).
- 11 Această concluzie este, probabil, bazată pe premisa că, în principiu, au un drept la compensație pentru întârziere prelungită numai acei pasageri care au utilizat zborul respectiv, ajungând efectiv la destinația finală cu o întârziere de cel puțin trei ore.
- 12 b) Această premisă este în conformitate cu considerațiile fundamentale din care Curtea de Justiție deduce obligația – care nu este prevăzută în mod expres în regulament – de plată a unei compensații în cazul unei întârzieri la sosire prelungite.
- 13 Curtea întemeiază acest efect juridic în special pe principiul egalității de tratament prevăzut de dreptul Uniunii, potrivit căruia situațiile comparabile nu sunt tratate în mod diferit, iar situațiile diferite nu sunt tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv. Ea consideră decisivă în această privință împrejurarea că pasagerii zborurilor cu întârzieri la sosire prelungite și pasagerii zborurilor anulate se află într-o situație comparabilă în ceea ce privește compensația prevăzută de regulament, întrucât trebuie să suporte inconveniente similare, și anume o pierdere de timp de cel puțin trei ore față de planificarea inițială a zborului (Hotărârea din 19 noiembrie 2009, *Sturgeon*, C-402/07 și C-432/07, [omissis] punctul 50 și urm., și Hotărârea din 23 octombrie 2012, *Nelson*, C-581/10 și C-629/10 [omissis]).

- 14 Așadar, elementele constitutive ale egalității de tratament presupun, în principiu, ca pasagerii în cauză să ajungă efectiv la destinația finală cu o întârziere de cel puțin trei ore. Din această situație s-ar putea deduce că, pentru recunoașterea unui drept la compensație, nu este suficient aspectul dacă, într-o înlănțuire cauzală ipotetică, un pasager a trebuit să sufere o asemenea întârziere.
- 15 c) Pornind de la această situație, împrejurarea că operatorul de transport aerian nu și-a îndeplinit obligația de a oferi un zbor de înlocuire, cu care întârzierea ar fi putut fi evitată, nu ar trebui să conducă, în sine, la o apreciere diferită.
- 16 aa) Cu toate acestea, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție, printre măsurile impuse unui operator de transport aerian în cazul unei întârzieri sau al unei anulări este și aceea de a oferi pasagerului un eventual transport alternativ, direct sau indirect, cu un zbor efectuat de operatorul de transport aerian în cauză sau de un alt operator de transport aerian și care ajunge la destinație cu o întârziere mai mică decât următorul zbor efectuat de operatorul de transport aerian în cauză, cu excepția cazului în care efectuarea unui astfel de transport alternativ constituie un sacrificiu care nu poate fi asumat de operatorul respectiv, în raport cu capacitățile întreprinderii sale în momentul relevant (Hotărârea din 11 iunie 2020, Transportes Aéreos Portugueses, C-74/19, [omissis] punctul 61, și Hotărârea Bundesgerichtshof [Curtea Federală de Justiție, Germania, denumită în continuare „BGH”] din 6 aprilie 2021, XZR 11/20, [omissis] punctul 41).
- 17 Totuși, încălcarea acestei obligații nu întemeiază, în sine, un drept la compensație în sensul articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul privind drepturile pasagerilor. Desigur, acesta din urmă are ca obiectiv să evite, pe cât posibil, anularea sau întârzierea. Cu toate acestea, conform regulamentului, un drept la compensație există numai în cazul unei pierderi de timp de cel puțin trei ore.
- 18 bb) Este, însă, puțin probabil ca din principiul egalității de tratament să se poată deduce un drept la compensație în astfel de situații pentru simplul motiv că încălcarea obligației de a face o nouă rezervare pentru un alt zbor poate conduce, de asemenea, la inconveniente pentru pasageri.
- 19 Regulamentul nu prevede o compensație în sensul articolului 7 alineatul (1) pentru orice tip de inconvenient, ci doar pentru o situație caracterizată printr-o pierdere de timp de cel puțin trei ore. Această reglementare nu poate fi transpusă, prin intermediul principiului egalității de tratament, la situațiile în care o astfel de pierdere de timp nu a avut loc.
- 20 În consecință, Curtea a statuat că, deși modificarea rezervării unui (prim) zbor constituie, pentru pasagerul în cauză, o neplăcere, aceasta nu poate fi, în niciun caz, considerată „gravă” în sensul regulamentului atunci când pasagerul ajunge, totuși, la destinația finală cu al doilea zbor de legătură rezervat, cu o întârziere mai mică de trei ore (Hotărârea din 30 aprilie 2020, Air Nostrum, C-191/19, [omissis] punctul 32).

- 21 3. O apreciere diferită ar putea fi, însă, necesară cel puțin în situații în care, înainte de momentul-limită la care pasagerul trebuie să se prezinte la înregistrare, există deja indicii suficient de sigure că, la destinația finală, va exista o întârziere de cel puțin trei ore.
- 22 În conformitate cu articolul 5 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul privind drepturile pasagerilor, în cazul unei anulări există deja un drept la compensație atunci când pasagerului nu i se oferă o redirecționare cu o pierdere de timp mai mică de trei ore.
- 23 În cazul în care aceste condiții sunt îndeplinite, aspectul dacă pasagerul începe efectiv călătoria programată și momentul la care ajunge la destinația finală sunt, în principiu, irelevante. De asemenea, în această situație, pasagerul nu este obligat să se prezinte la timp la înregistrare. Dacă este cert că zborul este anulat, o astfel de cerință ar fi, oricum, lipsită de sens.
- 24 Așa cum instanța de trimitere a explicat deja într-un alt context (Ordonanța BGH din 3 mai 2022, X ZR 122/21, punctul 16), o situație comparabilă cu aceasta ar putea exista în cazul în care, înainte de momentul-limită la care pasagerul trebuie să se prezinte la înregistrare, există deja indicii suficient de sigure că zborul poate fi efectuat numai cu o întârziere de peste trei ore la destinația finală. În această situație, cerința de a se prezenta totuși la timp la înregistrare ar putea fi lipsită de sens, la fel ca în cazul unei anulări.
- 25 S-ar putea concluziona de aici că un drept la plata unei compensații în această situație, la fel ca în cazul unei anulări, nu depinde de aspectul dacă pasagerul a început călătoria programată și de momentul în care a sosit la destinația finală.
- 26 4. În prezentul litigiu, recursul reclamantului s-ar dovedi nefondat în măsura în care un drept la plata unei compensații este în general exclus atunci când un pasager a ajuns la destinația finală cu o întârziere de mai puțin de trei ore.
- 27 5. În schimb, în ipoteza în care un asemenea drept trebuie să fie luat în considerare atunci când, înainte de momentul-limită la care pasagerul trebuie să se prezinte la înregistrare, există deja indicii suficient de sigure privind o întârziere prelungită, se pune întrebarea suplimentară dacă un drept la plata unei compensații în această situație presupune ca pasagerul să se prezinte totuși la timp la înregistrare, pentru a da operatorului de transport aerian ocazia de a efectua o nouă rezervare.
- 28 Instanța de trimitere a adresat deja Curții, într-o altă procedură, această întrebare preliminară. Având în vedere premisa menționată mai sus, aceasta este determinantă și pentru soluționarea prezentului litigiu.
- 29 Instanțele de grad inferior nu au efectuat până în prezent constatări cu privire la aspectul dacă reclamantul s-a prezentat la timp la înregistrare, așa cum se afirmă. În măsura în care acest lucru nu este necesar pentru un drept la compensație,

instanța de trimitere se poate pronunța definitiv asupra fondului cauzei. În caz contrar, cauza ar trebui să fie trimisă spre rejudecare la instanța de apel pentru clarificarea suplimentară a situației de fapt.

[*omissis*]

DOCUMENT DE LUCRU